

LIBERTÉ

Çeviren: Ahmet Uzun

EKO- NOMİ

Richard L.
Stroup

Ekonomi ve Çevre Hakkında Herkesin Bilmesi Gerekenler

LIBERTE

Richard L. Stroup

Eko-nomi

Ekonomi ve Çevre Hakkında Herkesin Bilmesi Gerekenler

Eco-nomics:

What Everyone Should Know About Economics and the Environment

Çeviren: Ahmet Uzun

ISBN 13: 978-975-6201-91-6

Liberte Yayınları® / 183

1. Baskı: Kasım 2014

© 2014, Liberte Yayınları®

© 2003, Cato Institute

Bu kitabın Türkçe baskısı, İngilizce ilk baskısını 2003 yılında yapan Washington D.C.'de yerleşik bulunan Cato Institute'un izniyle yapılmıştır. Tüm hakları saklıdır.

Yayın Yönetmeni: Selçuk Durgut

Sayfa Düzeni: Liberte Yayınları

Kapak Tasarımı: Muhsin Doğan

Baskı: Tarcan Matbaası

Adres: Zübeyde Hanım Mah. Samyeli Sok. No: 15, İskitler, Ankara

Telefon: (312) 384 34 35-36 | Faks: (312) 384 34 37 | Sertifika No: 25744

LiBeRTE

LIBERTEYAYINGRUBU

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-mail: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr | Sertifika No: 16438

Liberte Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

RICHARD L. STROUP

Richard Stroup, Montana Sate Üniversitesi'nde ekonomi profesörü ve PERC'ün (The Property and Environment Research Center-Serbest Piyasa Çevreciliği Merkezi) kıdemli bir üyesidir. Stroup doğal kaynaklar ve çevresel sorunlar dâhil, iktisatta geniş bir alanda eserler yayımlamış bir yazardır. Çalışmaları ilk başlarda Yeni Kaynak İktisadı, şimdilerde ise serbest-piyasa çevreciliği olarak bilinen kaynak problemlerine yönelik yaklaşımın gelişmesine katkı sağlamıştır. Stroup Washington Üniversitesi'nden lisans, yüksek lisans ve doktora dereceleri almış ve 1982'den 1984'e kadar, ABD İçişleri Bakanlığı'nda Siyasi Analiz Dairesi direktörlüğü yapmıştır. Stroup ailesiyle beraber Montana'da yaşamaktadır.

Bazı eserleri:

- *Common Sense Economics: What Everyone Should Know About Wealth and Prosperity (Temel Ekonomi, Adres Yayınları)*, J.D. Gwartney, D.R. Lee, T.H. Ferrarini ile birlikte.
- *Economics: Private and Public Choice*, J.D. Gwartney, R.S. Sobel ve D. Macpherson ile birlikte.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	9
1 KİTLİK: İKTİSAT BİLİMİNİN TEMEL MESELESİ	13
2 HAKLAR: MÜLKİYET HAKLARI VE PİYASALAR ÇATIŞMANININ YERİNE İŞBİRLİĞİNİ NASIL KOYAR	39
3 ZOR KULLANMA: HÜKÛMET FAALİYETİYLE ÇEVREYİ KORUMAK	73
4 SEÇİM YAPMAK: EKONOMİ VE ÇEVRE POLİTİKASI SEÇİMLERİ	113
SONNOTLAR	143

GİRİŞ

SANTA FE'DE (NEW MEXICO) YERLEŞİK BİR BASKI/ÇIKAR grubu olan Orman Gardiyanları (Forest Guardians) federal hükûmete New Mexico'daki milli ormanlarda ağaç kesimini durdurması için dava açtı. Bu grup, ormanların kesilmekten ziyade korunması gerektiğini düşünüyordu ve 1990'lar esnasında bu tür politikaları ısrarla talep etti.

2000 yılında Los Alamos (New Mexico) etrafında, Gardiyanların korunmasını istediği ormanların çoğunu yok eden bir yangın başladı. Yangın bittiği zaman, Orman Gardiyanları icra direktörü Rex Wahl kendi pozisyonunu tekrar gözden geçirdi. "Küçük ağaçların akıllıca kesilmesi ihtiyaç duyduğumuz şeydir" dedi.

Bu örnek çevre sorunlarıyla ilgili problemlerin birini göstermektedir. Şeyler her zaman göründükleri gibi değildir. Orman Gardiyanları, hedeflerinin ağaçları korumak olması gerektiğini düşünüyorlardı. Fakat ormanların seyrekleştirilmesi

ve kurumuş ya da kurumakta olan ağaçların kesilip ayıklanması ihtiyacını görmezlikten gelmek suretiyle, onlar bu ormanın, kontrolü zor bir yangına karşı dayanıksız hale gelmesine izin verdiler ve ormanların nihai tahribi çok daha büyük oldu.

Çevrenin korunması konusunda heyecanlı olunduğu bir gerçektir. Bunda başarılı olmak başka bir şeydir. Birleşik Amerika'da kirliliği temizlemek ya da doğal güzelliği korumak için çok sayıda kanun çıkarılmıştır, fakat onların çoğunun beklenmeyen sonuçları olmuştur. Bu kanunlar yükümlü oldukları türleri korumazlar veya Kongre'nin niyet ettiği gibi, nehirleri temizlemezler. Bu kanuni düzenlemeler, genellikle ilgili birim kurulduğunda ya da kanun çıkarıldığında erişilebilir gibi gözükürken hedeflere ulaşamayan geniş çaplı hükümet bürokrasileri yaratmak suretiyle, en sonunda çok miktarda para sarfıyla sonuçlanırlar.

Pozitif yönüyle bakıldığında, Kuzey Amerika'da hava ve su daha temiz hale gelmekte ve çok miktarda arazi kendi doğal niteliğini sürdürmektedir. Gerçekten de kirlenmiş nehirler ve göller temizlenmiştir ve giderek daha çok Amerikalı hoş/güzel buldukları çevrelerde yaşayabilmektedir.

Bu kitap şu paradoksu –kanunlarımızın çoğunun çalışmamasının nedenini, fakat aynı zamanda ABD ve Kanada gibi ülkelerin kendi doğal güzelliğini koruyarak ya da restore ederek daha çekici hale gelmelerinin nedenini– açıklamaya yardım eder. Bu kitap sadece dört bölümden oluşan kısa bir çalışmadır ve bu paradoksu açıklayan her nedeni kapsamaması mümkün değildir. Kitap daha ileri gidilebilecek bütün opsiyonları sunmayacağı gibi bunu yapmanın zorluğunun tüm nedenlerini de göstermeyecektir.

Fakat tarafsız olabilenler –yani çevresel sorunlar konusunda objektif ve analitik olanlar– için bu kitap, faydalı bir rehberdir. Bu kitap etrafımızda olup biten çok şeyi anlamlı hale getirebilir. Belki de siz plaja ya da dağlara doğru yola koyulurken yanınıza onu almayı aklınızdan geçirebilirsiniz. O size kamp ateşinin önünde akarsuların nasıl temiz ve ormanların nasıl bozulmamış halde tutulabileceğini açıklamanıza yardım edebilir. Ve o sizi eve döndüğünüz zaman bu meseleler hakkında daha çok düşünmeye teşvik edebilir.